

O radosti a světě plném paradoxů

Koncem června se uzavřel 34. ročník **Mezinárodního tanečního festivalu Tanec Praha**. Hlavní program se soustředil do divadla Ponoc, v regionech se pak odehrála valná většina produkcí ve veřejném prostoru. Dramaturgické linie sledovala díla komorní, která se svou povahou většinou čistému tanci vzdalovala a hledala východiska jak v improvizaci, tak v interakci s divákem.

LUCIE DERCSÉNYIOVÁ

Mezi produkce, jež zřetelně tíhly k propracované choreografické a režijní struktuře, patřily práce zahraničních umělců. V samém úvodu festivalu představila své dílo vlámská choreografka Ann Van den Broek se svým souborem Wars/waRD. Její *Joy Enjoy Joy* nebylo ovšem jen o radostech a rozkoších, ale s ironickou nadsázkou ukázalo i obrácenou stránku současného konzumního způsobu života, k němuž odkazovaly pojízdné stoly plné luxusních hadříků. Potěšení osmi performerů v rytmu elektronické hudby se postupně dostávalo do křečovitě extáze a bolestného šklebu snímaného na mis-



Maguy Marin a její zrcadlové bludiště na Tanci Praha

FOTO TP

tě kamerou. Nablýskaná skla stolků a zářivé úsměvy aktérů tvořily jen ochrannou slupkou před vtíravými pocity nejistoty a obavami, že takto hýřivá sešlost nemůže trvat do nekonečna...

Diváka po srsti nehladila ani kanadská tanečnice Louise Lecavalier (nar. 1958) ve svém sólu *Stations*. Tato drobná blondýnka oděná do černého trička a ležérních tmavých kalhot srší neuvěřitelnou

energii i ve věku, kdy tanečnice aktivní kariéru dávno skončily. Bývalá múza Éduarda Locka, v jehož souboru *La La La Human Steps* působila, ve svých opusech rozvíjí segmenty letitých zkušeností, které jsou nezpochybnitelně přítomné v jejím těle. Ve svém projevu je nesmírně autentická, pravidlová a až uhrančivá. Nejprve tiše a nenápadně vplula na hrací plochu vymezenou třemi pruhy hně-

dého baletizolu: přemísťovala se dlouhou dobu jen ze strany na stranu, než porušila přímé dráhy a vrhla se střemhlav do prostoru kolem sebe. Pozornost patří jejím pažím kmitajícím se chvílemi ve zběsilé rychlosti a zdálo se, že rukama nabírá životodárnou sílu a nechává ji pomalu doznívat v celém těle. Na jedné noze se přesunuje po jevišti, v klidu a soustředěně, ale její tělo postupně zachvacují desítky zá-

chvěvů nasvícených čtyřmi sloupy, jež rámuje pro tanečnici bezpečný prostor. Ten Lecavalier s jistotou obývá a nechává nás nahlédnout do rozjitřeného nitra nervózně se probíjejícího do jejího křehkého těla a výrazu tváře. Za doprovodu původní hudby Antoina Berthiaumea se zcela vydává ze svých sil. Mistrně ovládá své tělo, sebe-menší pohyb zachycuje s milimetrovou pregnancí a pouze na chvíli spočine na zemi, aby se navrátila ke svému šamanskému tanci blížícímu se extázi spolu se stále intenzivněji pulzujícími beatsy. Lecavalier během více než hodinového sóla vstupuje na různě nasvícenou plochu vyvolávající dojem řeky či rozpukané země. Zanechává za sebou silný dojem, fascinaci, jak excelentně ovládá svůj „nástroj“, jehož prostřednictvím rozkrývá hloubku v těle polapené duše.

Neutěšenost lidského konání

Ani závěrečná inscenace Tance Praha *Umwelt* nevyslala pozitivní zprávu o okolním světě a lidském konání. Přestože jde o dílo premiérované již v roce 2004, francouzská umělkyně Maguy Marin (nar. 1951) do něj vložila stále aktuální svědectví o světě kolem nás, světě plném paradoxů. Svou koncepci zastřešila důmyslnou režií a originální scénografií, kdy v zadním plánu scény stojí desítky zrcadel. Zpoza nich bez ustání vystupuje devět performerů a matné zrcadlové plochy vymezují prostor, ve kterém se ocitají. Postavy žen a mužů různého věku procházejí zrcadlo-

vým bludištěm, téměř nikdy všichni najednou.

Jednotlivci, povětšinou dvojice či trojice, se nakrátko objevují, vždy v jiném převleku. Elektronické šumy znějí jako vichřice a podkreslují obrazy, kdy oděvy a vlasy interpretů rovněž neustále vlají ve větru. Vstupy zachycují běžnou každodenní činnost výstižně, elementárně, bez jakýchkoliv příkras. Před očima se nám míhají ženy a muži v bílých pláštích, montérkách, spodním prádle i bez něj, s helmami na hlavách, s ručníky, se zbraní v ruce... Stále někde míří, aby se vzápětí schovali a vystoupili odjinud, v jiném postrojení, s někým jiným.

Je třeba absolutní sehranost, aby se aktéři sešli ve správný čas na správném místě a zachytili v pár minutách jeden výsek lidského života. Líbají se a chystají se milovat, popíjejí, hádají se, zažívají siestu a pravidelně jeden z nich zůstává stát nehybně mezi zrcadly a upřeně hledí do obecnstva. Některé situace se opakují, jiné mění, jiné zneklidňují, když se na volné ploše postupně vrší kameny a odhozené věci (včetně panenek miminek, ze kterých se předtím perforeméri radovali). Mezi tento odpad dopadají i bezvládná nahá těla interpretek, která jsou pak odtažena.

Tanec Praha 28. 5 – 28. 6. Joy Enjoy Joy 1. 6., Stations 22. 6., Umwelt: 28. 6.

Autorka je taneční publicistka

Hry a hříčky Jana Steklíka

JIRÍ MACHALICKÝ

Pro velké výstavě Jana Steklíka v brněnském Domě umění, kde se konečně ukázala jeho různorodá tvorba v plném rozsahu, vyšla v nakladatelství Host obsažná monografie, která se dělí do několika kapitol a má všechny náležitosti, které má mít. Jan Steklík byl všestranný umělec, který svým jemným, hravým způsobem zasáhl do mnoha oblastí. Měl zvláštní humor, který vycházel ze situace, v níž jeho generace po dlouhá desetiletí žila. A jak se dnes ukazuje, totalitní režimy často poskytují umělcům až neuvěřitelně bohatou inspiraci. A to právě plně dokládá tvorba Jana Steklíka i celé Křížovnické školy, jejímž byl spolu s Karlem Neprašem ředitelem. Kniha ukazuje jeho vývoj, jak začínal koncem padesátých let expresivně la-

děnými obrazy, ale přitom je v jeho tehdejší tvorbě zřejmé i ovlivnění kubistickým tvaroslovím. Je v ní však zřetelně vidět zrcadlení současné doby a souvislost s mezinárodními uměleckými směry, i když bylo u nás tehdy tak těžké dostat se k aktuálním informacím. Jeho tvorba byla velmi komplikovaná v tom, že se do ní promítl ohlas informelu i figurace. Uměl si najít vlastní výrazové prostředky a kombinoval je s klasickou kresbou.

Patřil k umělcům, které nesvazovaly žádné konvence, kteří ke svým tématům přistupovali po svém a volili výrazové prostředky přesně vyjadřující jejich pocity a vnímání současné skutečnosti. Jeho rané kresby z šedesátých let mají výrazný rytmus, projevuje se v nich neodadaistický smysl pro vystižení absurdity, působí ostře a drsně a přitom zase jemně a leh-



Jan Steklík Bez názvu, 60. léta REPRO LN

ce. Monografie poprvé hodnotí Steklíkovo dílo v jeho celku a obsahuje texty pamětníků, kteří ho dobře znali a píšou o něm z různých pohledů. (Duňa Slavíková, Paul Wilson). Ve čtrnácti kapitolách pak systematicky analyzoval jeho dílo Jozef Cseres, který ho ovšem charakterizuje v širších souvislostech. Píše, jakým způsobem hledal Jan Steklík svůj výraz koncem padesátých let, jak se vrátil mezi vyznavače informelu na začátku šedesátých let, kdy se setkával například s Antonínem Tomalíkem nebo Zdeňkem Beranem. Strukturální abstrakce mu však brzy nestačila a směřoval k vlastnímu pojetí figurace. Zřejmě nejdůležitějším vyjadřovacím prostředkem se mu stala kresba, ať už ji vytvářel jakýmikoliv prostředky (pero, tuš, propalování) a kombinoval ji často s koláží. V jeho lehounkých črtách se projevoval jeho příjemný

a radostný humor, i když z nich někdy vyzářovala ironie. Někdy kreslil s křehkostí připomínající Šimovy pařížské kresby (*Vznik mraků*, 1964, *Padákové kresby*, 1964)). Neuvěřitelnou jemnost a trpělivost dokládají kresby perem tuší z cyklu *Uhlí*, které vlastně tvoří originální verzi informelu. Cseres zmiňuje význam ilustrace pro jeho tvorbu, kterou Steklík ovšem pojímal velmi volně, jako pocit z literárního díla. Nebo dokonce využil již hotové kresby, které se naopak k literárnímu textu hodily. Až kaligrafickým způsobem ztvárňoval krajinu, kterou dokázal vystihnout několika tahy. Přitom vyjádřil nejen prostor, ale i její atmosféru. Důležitou součástí jeho tvorby byly hry v krajině, kdy se v těchto pomíjivých akcích působících velmi lyricky přiblížil land artu. K nejznámějším kresbám Jana

Steklíka patří „ňadrovky“, ve kterých uplatnil svůj odlehčený a přitom vlastně ostrý humor. Inspirace Jana Steklíka je velmi různorodá, vytvářel také hudební partitury (*Čajová partitura*, po roce 2000, *Po zarostlém chodníčku*, 2014,...). Za zmínku jistě stojí i tzv. dablovky, na kterých se podílel s dalšími umělci (Karel Nepraš, Aleš Lamr, Radek Kratina, Jiří Valoch, ...). Důležitou součástí knihy je faktografický text Terezy Petiškové, která velmi pečlivě a důkladně víceméně chronologicky a přitom v širších souvislostech zaznamenala celý umělcův život.

Steklík

Koncepce: Terezie Petišková a Jozef Cseres
Brno, Host a Dům umění 2021

Autor je historik umění

inzerce

**GRAFIKA
A TISK
ZDARMA**

**JEDINÝ E-SHOP
NA BILLBOARDY**

„Jsem Kluk z plakátu.
Jen na pár kliknutí vás jednoduše
dostanuna billboard.“

Stačí si vybrat, kde chcete oslovit vaše zákazníky a my už se o vše postaráme. Vy už si jen počkáte na nové klienty nebo více objednávek. Billboardy jsou dostupné opravdu pro všechny.

PLAKÁTOV.cz

Váš billboard jednoduše z mobilu